

Ogled razstave Ženske zgodbe:

Mitske podobe in realnost skozi muzejske predmete

V torek, 27. 9. 2022, smo si v okviru pouka državljanske vzgoje v Pokrajinskem muzeju Koper ogledali razstavo Ženske zgodbe: Mitske podobe in realnost skozi muzejske predmete. Razstava je bila zelo zanimiva, ampak smo za ogled imeli žal premalo časa. Ogled je bil voden in je trajal samo 45 minut, tako da kustosinja ni uspela povedati vsega, sama pa tudi nisem mogla prebrati vseh panojev.

Razstava je sicer zastavljena tako, da se preko različnih najdb razodevajo zgodbe mnogih žensk v zgodovini. Začeli smo najdlje, z ogrlico iz železne dobe. V železni dobi so imele ženske dejansko pomembno vlogo, one so vedele, kje sejati in kdaj, bile so glave rodov, njih se je vprašalo za nasvete. Naslednja najdba je bila žara iz alabastra, najdena blizu Dekanov (gre za primer prve zakopane žare na tem območju), kjer je bila nekoč rimska posest z vilo rustico, ob njej pa je bilo pokopališče. V tej posebni žari je bil pokopan otrok, čigar starši so bili, sodeč po dragocenosti žare, bogati in na visokem položaju. Iz tega se nam razkriva pravzaprav precej tragična zgodba – nova lastnika posestva in njun otrok so po dolgi poti končno prispeli na cilj, a otrok je umrl. Nauk? Sreča je minljiva.

Zdi se mi zelo zanimivo, kako lahko na podlagi ene same žare in posestva spletemo celo zgodbo. Prikaže se veliko dogodkov iz daljne zgodovine, ki pa so morda zgolj ugibanja in interpretacije.

Zanimive interpretacije pa skriva v sebi tudi mit o semitski princesi Evropi. Zevs jo je videl, ko se je s prijateljicami igrala na plaži, se vanjo zaljubil in jo kot poželjiv moški, navajen dobiti vse, kar si želi, ugrabil, sicer tako da se je spremenil v belega bika. Evropo je odpeljal na Kreto, kjer se ji je prikazal v obliki lepega vladarja Krete in ji obljubil varstvo, v zameno za to, da bo njegova. Obupana Evropa se je seveda vdala, rodila mu je tri sinove in za vedno ostala na Kreti, poročena s samim kraljem.

Prikupna zgodba, na prvi pogled morda. Grški miti niso znani po svoji čistosti, ta pa je še posebej nemoralen. Zevs je pravzaprav ugrabil in posilil mladoletno Evropo, sam pa jo je odnesel brez posledic. Zanimiva morala. Kar je še zanimivo, je to, da je mit tudi prisposoba napredka, ki prihaja v Grčijo. V mitu je bila Evropa po rodu Feničanka in semitska princesa, torej Judinja.

V starem Rimu pa se je začela oblikovati vloga ženske, ki še danes sproža polemike. Ženska se takrat namreč ni pojavljala v javnosti, ostajala je doma, skrbela za dom in družino. Sicer so bile ženske kot žene cesarjev lahko cesarice, pa vendar niso imele prav nobene vloge. Njihov naziv je bil zgolj formalnost, njihova podoba pa propagandno sredstvo. Iz takratnega časa je bil namreč najden kovanec s podobo ene od cesaric. Le-ta ni bil edini, ob lepih obrazih cesaric pa so bila upodobljena tudi razna božanstva plodnosti, čistosti, domačega ognjišča – torej vsi ideali, ki bi jih morala ženska doseči. In kaj se je zgodilo z ženskami, ki niso ostajale doma in poslušale? Nič dobrega. Kleopatra je bila ena takih močnih, karizmatičnih žensk, ki si je upala izstopati in je celo vodila državo. Doletela pa jo je nesrečna usoda, ubita je bila v napadu skupaj s svojim ljubimcem Markom Antonijem in izgubila nasledstvo.

Nauk? Ne odstopaj od povprečja, ker se boš sicer vsem zameril.

In ženske so se tega nauka ves srednji vek držale, ker so hotele obdržati glavo.

Kustosinja je od Kleopatre skočila skoraj dve tisočletji v prihodnost, k Almi M. Karlin, izjemni ženski, ki je živela v času prve in druge svetovne vojne in je tik po koncu prve svetovne vojne prepotovala svet. V začetku 19. stoletja v osmih letih obkrožiti svet seveda ni bilo za žensko nekaj običajnega ali celo normalnega. Alma je vse prej kot ustrezala idealom ženske takratne družbe, ki se, če smo popolnoma iskreni, niso ravno dosti spremenili od tistih v času Rima. Umrla je po koncu druge svetovne vojne. Ker pa je bila ženska izven okvirov svojega časa, bila je izobrazena, pametna, za povrhu pa še »gej«, so jo oblasti načrtno izbrisale iz spomina ljudi.

Še en šolski primer, kako hitro lahko zgodovino manipulirati, če smo le dovolj spretni pisci.

Zaključili smo pri Savi in Jolandi, prvih dveh ženskah, ki sta opravili pomorsko šolo in tudi dobili delo na ladji. Prebili sta led, dokazali, da mit, da ženska na ladji prinaša nesrečo, ni resničen. No, vsaj ena lepa zgodba za konec.

Kakor je že znano, zgodovino pišejo zmagovalci – v tem primeru torej moški. A sčasoma razpletamo niti mnogih, očem skritih zgodb pogumnih, močnih, pametnih, naprednih žensk, ki so živele v obdobju, ki jim ni bilo naklonjeno. Čeprav ne v središču pozornosti in ne pri zmagovalcih, so tudi one kreirale zgodovino in pustile svoj skriti pečat. Upam, da se bomo lahko v prihodnje tudi ženske zapisale med pisce zgodovine.

Lara Višnjevec, 3. b